Κοινωνικές ομάδες

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή
Γ΄ Γυμνασίου

Κεφάλαιο 2
Οι ομάδες στις οποίες ανήκουμε

2.1.1 Τι είναι κοινωνική ομάδα;

Κοινωνική ομάδα είναι ένα οργανωμένο σύνολο ανθρώπων που επικοινωνούν, έχουν κοινούς σκοπούς και αποκτούν την αίσθηση του «εμείς», δηλαδή συνείδηση ότι αποτελούν ομάδα.

Τα μέλη νιώθουν ότι ανήκουν στην ίδια ομάδα. Αποκτούν την αίσθηση του «εμείς».

Όλοι ανήκουμε σε μια κοινωνία συμμετέχοντας σε πολλές κοινωνικές ομάδες.

Παραδείγματα: μια παρέα, μια χορωδία, ένας σύλλογος.

Τα χαρακτηριστικά μιας ομάδας

Οργάνωση
Ρόλοι και τρόποι συνεργασίας.

Συχνή επικοινωνία
Τα μέλη διατηρούν επαφή.

Κοινοί σκοποί
Κοινά ενδιαφέροντα ή επιδιώξεις.

Κοινή ταυτότητα
Η αίσθηση του «εμείς».

Κοινωνική ομάδα είναι ένα οργανωμένο σύνολο ατόμων, που επικοινωνούν, έχουν κοινούς σκοπούς και αποκτούν την αίσθηση του «εμείς», δηλαδή συνείδηση ότι αποτελούν ομάδα.

Πολλές ομάδες, πολλές πλευρές της ταυτότητάς μας

Κάθε άνθρωπος συμμετέχει σε περισσότερες από μία ομάδες.

Οι εμπειρίες στις ομάδες επηρεάζουν τις ιδέες, τα ενδιαφέροντα και τη συμπεριφορά μας.

Μία μόνο ιδιότητα δεν περιγράφει ολόκληρο τον άνθρωπο.

2.1.2 Πώς διακρίνουμε τις ομάδες;

Μέγεθος
Μικρές ή μεγάλες ομάδες.

Οργάνωση
Περισσότερο ή λιγότερο οργανωμένες, όπως σχολείο και παρέα.

Διάρκεια
Μεγάλης διάρκειας ή προσωρινές, όπως μια επιτροπή εκδήλωσης.

Πρωτογενείς ομάδες vs Δευτερογενείς

Στις πρωτογενείς ομάδες αναπτύσσουμε στενές προσωπικές σχέσεις.

Η οικογένεια και η παρέα επηρεάζουν πολλές πλευρές της ζωής και της προσωπικότητάς μας. => μεγάλη επίδραση

Όλοι εντάσσονται σε πρωτογενείς ομάδες.

Δευτερογενείς ομάδες

Στις δευτερογενείς ομάδες συνεργαζόμαστε κυρίως για έναν συγκεκριμένο σκοπό.

Συνήθως η ένταξη είναι από επιλογή.

Παραδείγματα:
επαγγελματικό σωματείο, πολιτική ομάδα ή ομάδα ερευνητών.

Ανοικτές vs κλειστές ομάδες

Ανοικτές ομάδες

Συμμετέχουν ελεύθερα όσοι συμφωνούν με τους σκοπούς τους και πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις (π.χ. σωματείο).
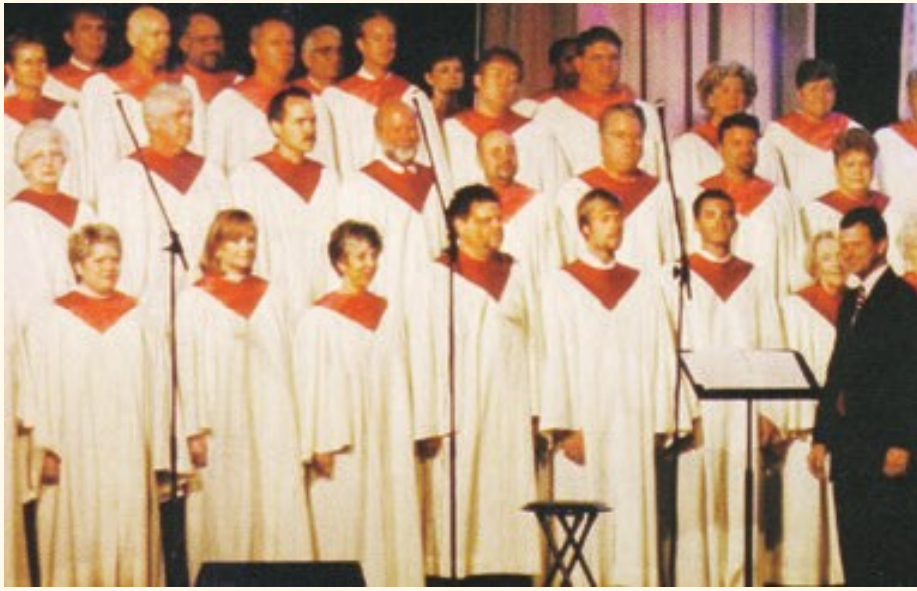
Κλειστές ομάδες

Θέτουν αυστηρούς περιορισμούς στην ένταξη νέων μελών, όπως μια κλειστή λέσχη.
Εδώ υπάρχει έντονη διάκριση του «εμείς» και οι «άλλοι».

Το κριτήριο εδώ είναι ο τρόπος ένταξης στην ομάδα.

Μια ομάδα μπορεί να έχει πολλές ιδιότητες

Η χορωδία συνεργάζεται για μουσικές εμφανίσεις.

Αν δέχεται νέες συμμετοχές, μπορεί να είναι ταυτόχρονα δευτερογενής και ανοικτή.

Άλλο κριτήριο οι σχέσεις και ο σκοπός, άλλο ο τρόπος ένταξης.

Το «εμείς» και οι «άλλοι»

Στην ίδια κοινωνία ζουν ομάδες με διαφορετικές γλώσσες, θρησκείες και πολιτισμικές εμπειρίες.

Η συμμετοχή στην ομάδα μάς δίνει αίσθηση του «εμείς». Μπορούμε και πρέπει παράλληλα να σεβόμαστε τους άλλους.

Η δημοκρατική συνύπαρξη χρειάζεται ελευθερία και ισότητα για όλους.

Προκατάληψη και διάκριση

Προκατάληψη

Κρίνω κάποιον αρνητικά επειδή ανήκει σε μια ομάδα, χωρίς να τον γνωρίζω.

Διάκριση

Τον μεταχειρίζομαι άνισα ή τον αποκλείω εξαιτίας αυτής της ιδιότητας.

Η σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία πρέπει να εξασφαλίζει στα άτομα όλων των ομάδων συνθήκες ελευθερίας και ισότητας.

Μια αρνητική αντίληψη μπορεί να οδηγήσει σε άδικη πράξη.

Όταν μια διαφορά γίνεται αφορμή αποκλεισμού

Οι προκαταλήψεις μπορεί να αφορούν καταγωγή, φύλο, ηλικία, θρησκεία, κοινωνική θέση ή αναπηρία.

Ο ρατσισμός υποτιμά ή αποκλείει ανθρώπους λόγω καταγωγής ή υποτιθέμενων «φυλετικών» διαφορών.

Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα να ζει χωρίς διακρίσεις.

Αποστολή 03: η ομάδα της ρομποτικής

Μια ομάδα δεν αφήνει μια μαθήτρια να χειριστεί το ρομπότ, επειδή «αυτά είναι για αγόρια».

Ποια είναι η προκατάληψη;
Ποια πράξη αποτελεί διάκριση;
Πώς θα μπορούσε να λειτουργήσει δίκαια η ομάδα;

Γράψε μία συγκεκριμένη αλλαγή στον τρόπο συμμετοχής.

Ένα όνειρο ισότητας

Ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ οραματιζόταν μια κοινωνία που κρίνει τους ανθρώπους από τον χαρακτήρα τους και όχι από το χρώμα τους.

Πώς θα έμοιαζε αυτή η ιδέα στην καθημερινότητα ενός σχολείου;

2.2 Γιατί εντασσόμαστε σε ομάδες;

Ανάγκη να ανήκουμε
Επικοινωνία και συνεργασία.

Κοινά ενδιαφέροντα
Κοινές επιδιώξεις ή συμφέροντα.

Ταύτιση και μίμηση
Αναζήτηση κοινής ταυτότητας.

Ανάδειξη σε ηγέτη
Επιθυμία για πρωτοβουλία και καθοδήγηση.

Κοινά ενδιαφέροντα και κοινή δράση

Άνθρωποι οργανώνονται για να αθληθούν, να δημιουργήσουν, να προσφέρουν ή να διεκδικήσουν αλλαγές.

Παραδείγματα: πολιτιστικός σύλλογος, επαγγελματικό σωματείο, περιβαλλοντική κίνηση, εθελοντική οργάνωση.

Μια ομάδα πίεσης προσπαθεί να επηρεάσει αποφάσεις για κοινά αιτήματα.

2.3 Τι κρατά μια ομάδα ενωμένη;

Συνοχή είναι οι δεσμοί που κρατούν τα μέλη μιας ομάδας ενωμένα.

Ο κοινός σκοπός, η επικοινωνία και η συνεργασία ενισχύουν τη συνοχή.

Κοινοί κανόνες, αξίες και εμπειρίες βοηθούν τα μέλη να συνεννοούνται.

Πότε μπορεί να διαλυθεί μια ομάδα;

Ο στόχος ολοκληρώθηκε.

Τα ενδιαφέροντα ή οι ανάγκες των μελών άλλαξαν.

Διαφωνίες ή αποτυχίες κλόνισαν τους δεσμούς.

Μια ομάδα μπορεί επίσης να αλλάξει στόχους και να συνεχίσει.

Οι κοινωνικές αλλαγές αλλάζουν τις ομάδες

Όταν αλλάζουν η εργασία, η τεχνολογία και οι ανάγκες, αλλάζουν και οι κοινωνικές ομάδες.

Κάποιες περιορίζονται ή διαλύονται. Άλλες δημιουργούνται για νέους σκοπούς.

Οι βασικές ιδέες του κεφαλαίου

Οι ομάδες έχουν οργάνωση, επικοινωνία, κοινούς σκοπούς και ταυτότητα.

Συμμετέχουμε για διαφορετικούς λόγους. Οι δεσμοί και οι στόχοι τους αλλάζουν.

Η συμμετοχή χρειάζεται σεβασμό στην ισότητα και τη διαφορετικότητα.

Εισιτήριο εξόδου: μία ιδέα που βοηθά μια ομάδα να λειτουργεί δίκαια.